T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/438
KARAR NO : 2023/617
KARAR TR : 16/10/2023

ÖZET: 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca taşınmazın iadesi, rayiç bedeline uygun başka bir taşınmazın verilmesi veya bedelinin ödenmesi istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada İDARİ YARGININ görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı :A.A.E
Vekilleri :Av.S.E, Av. M.B.E
Davalılar
İdari Yargıda,
Hasım Değişikliği ile : İstanbul Valiliği
Adli Yargıda : T.C. Maliye Bakanlığı'nı İzafeten
Milli Emlak Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. R. Ç

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin İstanbul ili, Çatalca ilçesi, ...parsel sayılı taşınmazın 1/2'sinin maliki olduğunu, kalan kısmı ise hem köy senedi, hem satış vaadi sözleşmesi ve hem de temlik ile devir ve teslim aldığını ancak hazine adına geçtiği için tapuda intikal işlemini yaptıramadığını, bu taşınmazın tapusunun iptal edilerek Hazine adına tescil edildiğini; müvekkilinin 17/05/2012 tarihinde taşınmazın kendisine bedelsiz olarak devredilmesi talebini içeren iade başvurusu yaptığını ancak kendisine, söz konusu parselin Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edildiğini, bu nedenle iade kapsamına girmeyeceği bilgisinin verildiğini, bunun üzerine iade başvurusu dilekçesine ek olarak 22 Nisan 2014 tarih ve 40637 sayılı başvurusunu yaptığını ve 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, taşınmazın, rayiç bedellerinin tespiti ile kendilerine ödenmesi veya rayiç bedellerine uygun taşınmazların özelliklerinin belirtilmesi suretiyle kendilerine teklif edilmesinin talep edildiğini, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün, bu başvuruya cevap vermeyerek zımnen reddettiğini, talebin yasa düzenlemesine uygun ve yerinde olduğunu, talebin kabulüne karar verilmesi gerekirken reddedilmesinin, müvekkilinin kanun ile teminat altına alınan haklarını ihlal ettiğini belirterek; Milli Emlak Genel Müdürlüğüne 22/04/2014 tarih ve 40637 sayı ile yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin davalı idare işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

2. Davalı vekili cevap dilekçesinde, davaya konu olan ...parsel sayılı taşınmazın Orman tahdit sınırları içerisindeyken yapılan 2/B çalışmaları neticesinde orman dışına çıkartıldığını ve hazine adına tescil edildiğini, yargılama sırasında idari yoldan taşınmazın cins tashihi yapılarak orman vasfıyla tescili sağlandıktan sonra Çatalca 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/09/2010 tarih ve E.2009/449, K.2010/243 sayılı kararı ile davanın kabulüne, tescil işlemi yapıldığından bu hususta hüküm kurulmasına yer olmadığına karar verildiğini, Yargıtay denetiminden geçerek kararın kesinleştiğini, dilekçede belirtilen köy senedinin hukuki bir değerinin olmadığını, bu nedenlerle davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **İstanbul 3. İdare Mahkemesi 12/02/2015 tarih ve E.2014/1755, K.2015/268 sayı**ile, bahsi geçen madde kapsamında yapılacak başvuruların tapu kayıtlarında değişiklik meydana getirme kuvvetine haiz olduğundan, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...mevzuatın ve somut olayın birlikte değerlendirilmesinden; tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan taşınmazlara ilişkin olarak açılan davalar sonucunda mahkemelerce kişiler adına olan tapuları iptal edilerek; orman vasfıyla tapuda Hazine adına tescil edilen ve daha sonra Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan veya doğrudan Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerden olduğu gerekçesiyle Hazine adına tapuya tescil edilenlerin yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde başvurulması şartıyla ilgililerine iade ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmelerinin terkin edileceği anlaşılmakta olup, yasa maddesinin "2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini"*

şeklindeki başlığından anlaşılacağı üzere gerek anılan terkinlerin, gerekse yasa kapsamındaki taşınmazların ilgililere iadesinin sonuç itibariyle tapu kayıtlarında değişiklik gerektirdiği ve verilecek bir iptal kararının uygulanmasının bu sonucu doğuracağı, dolayısıyla dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının değil, tapu kayıtlarında değişiklik meydana getirebilecek bir şekilde karar vermeye yetkili olan adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim 6292 sayılı kanuna dayanılarak hazırlanan ve 04.07.2012 tarih ve 28343 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 345 sıra nolu Milli Emlak Genel Tebliğinin "İadeden Yararlanacaklardan İstenilecek Belgeler" başlıklı 12/c maddesinde, ilgililerden tapu ferağ işlemleri için T.C. kimlik numarasını içeren nüfus cüzdanının onaylı örneği, üç adet vesikalık fotoğraf, tüzel kişiler için ayrıca, taşınmaz tasarrufuna izinli olduğunu ve temsilcisini gösterir yetki belgesi ile imza sirküleri isteneceği belirtilmek suretiyle bahsi geçen madde kapsamında yapılacak başvuruların tapu kayıtlarında değişiklik meydana getirme kuvvetine haiz olduğu kabul edilmiştir.

Bu durumda; mahkememizde açılan davanın görüm ve çözümünde Adli Yargı yerinin görevli olduğu; Mahkememizin görevsiz olduğu sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır."

4. Davacı vekili bu kez, aynı somut olay ve gerekçeleri ifade ederek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile, daha önce müvekkili adına kayıtlı iken Hazine adına tescil edilen İstanbul ili, Çatalca ilçesi, ...parsel sayılı taşınmazın, 6292 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince tapu kaydının iptaline ve yeniden davacı müvekkili adına tapuya tescil edilmek suretiyle iade edilmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

A. Adli Yargıda

5. Silivri 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 29/05/2015 tarih ve E. 2015/86, K.2015/157 sayılı, davacının talebinin taşınmazın aynına yönelik olduğu, 6100 sayılı HMK'nın 12. maddesine göre taşınmaz üzerindeki ayni hakka ilişkin davalara taşınmazın bulunduğu ver mahkemesinde bakılmasının gerektiği, davada mahkemelerinin yetkisiz olduğu gerekçesiyle, dosyanın yetkili ve görevli Nöbetçi Çatalca Asliye Hukuk Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **Çatalca 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/01/2016 tarih ve E.2015/270, K.2016/50 sayı**lı, açılan davanın yargı yolu bakımından reddine, İstanbul 3. İdare Mahkemesinin görevli olduğuna, Mahkemeleri ile İstanbul 3. İdare Mahkemesi arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıkmış olduğundan uyuşmazlığın çözümü için 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesi gereğince mahkemeleri ilamının kesinleşmesini müteakip, ilk görevsizlik kararını veren yargı merciine ait dava dosyası da temin edilerek dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve görevli yargı merciinin belirlenmesine karar vermiş; temyiz yoluna başvurulması üzerine Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 15/06/2022 tarih ve E.2021/12852, K.2022/5892 sayı ile hükmün onanmasına; karar düzeltme istemi üzerine aynı Daire 30/03/2023 tarih ve E.2023/1088, K.2023/1924 sayı ile karar düzeltme isteminin reddine karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dosya tüm deliller ile birlikte değerlendirildiğinde; Dava konusu işlem, her ne kadar sonucu itibariyle tapu kaydında değişiklik yapılması sonucunu doğuracak nitelikte bir işlem ise de, söz konusu taşınmazın 6292 Sayılı Yasa kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığının tespitine yönelik idari nitelikte bir ön işlem olduğu, anılan taşınmazın orman sınırı içerisine alınmasına ya da 2/B olarak orman sınırı dışına çıkarılmasına ilişkin olmadığı, bu nedenle de idari yargının görevli olduğu bu hususta emsal Danıştay 8. Dairesinin 2015/1824 Esas 2015/10504 Karar sayılı kararı nedeni ile de davanın yargı yolu bakımından reddine karar verilerek2247 Sayılı yasanın 13 vd. maddeleri gereğince aşağıdaki şekilde hüküm kurmak gerekmiştir. "

7. Davacı vekili, son görevsizlik kararını veren Çatalca 2. Asliye Hukuk Mahkemesine verdiği dilekçesiyle görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini talep etmiş, adli yargı yeri dava dosyasını İstanbul 3. İdare Mahkemesine göndermiş, İdare Mahkemesince dosyalar Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

Mevzuat

8. 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"*(1) Bu Kanunun amacı; 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince, Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi, yeni orman alanlarının oluşturulması, nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının yerleştirilmesi ve orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.*

(2) Bu Kanun, 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerler ile Hazineye ait tarım arazileri hakkında uygulanır."

9. 6292 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) 2/A alanları: 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,

b) 2/B alanları: 6831 sayılı Kanunun 20/6/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanunla değişik 2 nci maddesi ile 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5/6/1986 tarihli ve 3302 sayılı kanunlarla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine veya kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,(...) ifade eder."

10. 6292 sayılı Kanun'un *"Hak sahibi, başvuru ve doğrudan satış"* başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulan tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu Kanuna göre hak sahibi sayılır.

(2) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulacak tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilecek kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler de hak sahibi sayılır.

(3) Hak sahiplerinden birinci fıkra kapsamında olanlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ikinci fıkra kapsamında olanlar ise, güncelleme listelerinin tescil edildiği veya kadastro tutanaklarının kesinleştiği tarihten itibaren sekiz ay içinde idareye başvurarak, bu taşınmazların bedeli karşılığında kendilerine doğrudan satılmasını isteyebilirler.

...

(6) Hak sahiplerine satış işlemleri idarece, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırılır.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listeleri veya kadastro tutanakları kapsamında kalan taşınmazların satış işlemleri, 1/5/2010 tarihinden itibaren tespit edilen rayiç bedeller üzerinden yapılır..."

11. 6292 sayılı Kanun'un *"2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini ve iade edilecek taşınmazlar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

"(1) İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi hâlinde;

a) Tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi bulunan veya konulan taşınmazların tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen, kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bu kararlardan infaz edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması hâlinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilir.

b) Özel kanunları gereğince Devlet tarafından kişilere satılan, dağıtılan, trampa edilen, bedelli veya bedelsiz olarak devredilen veya iskânen verilen ya da özelleştirme suretiyle satılanlar ile hisseleri devredilen özel hukuk tüzel kişileri adına kayıtlı olan ancak daha sonra Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi konulan taşınmazların tapu kayıtları geçerli kabul edilir, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda Hazine adına tescil edilenler ise, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilgilileri tarafından idareye başvurulması hâlinde önceki maliklerine veya kanuni ya da akdî haleflerine bedelsiz olarak iade edilir. Ancak, bu kişilerden taşınmazlarına karşılık daha önce yer verilenlere veya bedeli ödenenlere iade işlemi yapılmaz.

c) Bu fıkra kapsamında kalan taşınmazların kullanıcılarının kayıt maliklerinden farklı kişiler olmaları ve kayıt maliklerinin bu fıkradan yararlanmak istemeleri hâlinde, kullanıcılar bu Kanunda belirtilen şartları taşısalar dahi doğrudan satış hakkından yararlanamazlar.

(2) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan orman sınırı dışına çıkartılacak yerlerde bulunan ve Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulması gereken taşınmazların tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulmaz ve bunlar hakkında dava açılmaz.

(3) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan tapuda Hazine adına tescilli olan taşınmazlar hakkında aynı fıkrada belirtilen süre içerisinde idareye başvurmayan ilgililerin hakları bu süre sonunda sona erer, bu kişiler idareden başkaca talepte bulunamazlar, hak ve tazminat talep edemezler ve dava

açamazlar. Bu taşınmazlardan Hazine adına tescilli olanlar idarece satış dâhil genel hükümlere göre değerlendirilir.

(4) Bu maddeye göre ilgililerine iade edilmesi gereken taşınmazlardan orman olduğu iddiasıyla Orman Genel Müdürlüğünce açılan davalar sonucunda orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilen, fiilen orman niteliğinde olan veya bu nedenle dava açılması gereken, ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan, özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gereken veya Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ilgililerine iade edilmez. Bu taşınmazların yerine, idarece belirlenen ve ilgililerince itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelleri ödenebilir veya rayiç bedellerine uygun taşınmazlar verilebilir."

12. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Hikmet KANIK, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/10/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

14. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

15. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

16. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

17. Olayda, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararından sonra adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş, kararın kesinleşmesinden sonra uyuşmazlığın çözümü için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir. Bu karardan sonra temyiz incelemesinden sonra kararın kesinleşmesini müteakip davacı vekilinin talebi üzerine, dosya mevzuata aykırı biçimde Uyuşmazlık Mahkemesi yerine İdare Mahkemesine gönderilmiş, sonuçta İdare Mahkemesince dosyalar Mahkememize intikal ettirilmiştir.

18. Bu haliyle, Çatalca 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin hem görevsizlik hem de gönderme içeren kararı ile, davacı vekilinin talebinin aksine kendi dava dosyasını ilk görevsizlik kararı veren İstanbul 3. İdare Mahkemesine göndermesi 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

19. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, adli ve idari yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, davacı vekilinin görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi istemine ilişkin dilekçesi de dahil olmak üzere, dava dosyalarının idare mahkemesi tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, sonuçta Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava, davacının adına kayıtlı iken Hazine adına tescil edilen Çatalca ilçesi, ...parselde kayıtlı taşınmazın6292 Sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca iadesi talebinden sonra, taşınmazın rayiç bedellerinin tespiti ile kendilerine ödenmesi veya rayiç bedellerine uygun başka taşınmazların belirlenerek kendilerine önerilmesi istemiyle yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali; adli yargı yerinde buna ek olarak, taşınmazın, 6292 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereğince tapu kaydının iptaline ve yeniden davacı adına tapuya tescil edilmek suretiyle iade edilmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

22. Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşmiş içtihatlarına göre, tapu kayıtlarına güvenerek kişilerin satın aldıkları taşınmazlarla ilgili olarak oluşan zararların tazmini amacıyla Medeni Kanun'un 1007. maddesi kapsamında açılan davaların adli yargı yerlerinde görülmesinin gerektiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. Buna karşılık, adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalarda, esas olarak 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında taşınmazın iadesi, bunun mümkün olmaması halinde taşınmazın rayiç bedeline uygun başka bir taşınmaz verilmesi, bunun da mümkün olmaması halinde taşınmazın rayiç bedelinin ödenmesinin talep edildiği; aynı zamanda bu amaçla yapılan başvurunun da idarece reddedildiği görüldüğünden, görev uyuşmazlığının bu kapsamda incelenip sonuçlandırılması gerekmektedir.

23. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; dava konusu taşınmazın 6292 sayılı Kanun kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, taşınmazın yerine rayiç bedellerinin ödenip ödenmeyeceği ya da rayiç bedellerine uygun taşınmaz verilip verilmeyeceğinin saptanmasının birer idari işlem olduğu; işlemin, idari bir merci tarafından tek yanlı olarak tesis edildiği, işin esasının da idare hukuku ilkelerine göre incelemeye uygun olduğu; uyuşmazlık konusu talebin mülkiyet hakkına dayalı bir tapu iptali veya tesciline ilişkin de olmadığı, idarenin başvuruya yönelik tesis edeceği olası idari işlem sonucunda tapudan ferağ ve benzeri bir tapu kaydında değişiklik meydana gelecek olmasının da temel işlemin idarelik unsurunu bertaraf etmeyeceği, yine davanın kökeninde, çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro vs. gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görülmektedir.

24. Bu durumda, açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtildiği üzere; *"İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları"* ve *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında, idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, İstanbul 3. İdare Mahkemesinin 12/02/2015 tarih ve E.2014/1755, K.2015/268 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 3. İdare Mahkemesinin 12/02/2015 tarih ve E.2014/1755, K.2015/268 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/10/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer TOPAL	Nilgün TAŞ	Doğan AĞIRMAN	Hikmet KANIK

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN